STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05183

DOS EYBIGE LIED

Mark Arnshteyn

Permanent preservation of this book was made possible
by Harold & Nina Drooker
in memory of
Vera Doerfler

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

טעאטער-ביבליאטעק.

№ 3.

דָאס אײבּיגֶע לִיעד

אַ בּילד פון אַרבּייטער-לעבּען אין אײן אַקט.

פון

מארק אַרנשטיין.

ווארשא,

פערזאנען:

גרשון, א פאבריק-ארבייטער;

פעסע, זיין ווייב;

חנה, זייער טאכטער;

דוד, אויך א פאבריק-ארבייטער, וואוינט מיט זיי צוזאמען.

די זאך קומט פאר אין א גרויסע שטאדט, צווישען די פערגאנגענע-היינטיגע-און קומענדע צייט...

(אַ קליין שטיבעל אויפֿין דאַך (אַ פּאַציאַטע), איין טיהר פֿון דער טיעף און די צווייטע — פֿון דער רעכטער זייט. ס'איז ביי נאַכט, עטליכע קינדער שלאָפֿען אויסגעבעט אויף בענקליך, און עטליכע אויף אַ גאָל געאַרבט צוגבויאַכען בעטיל. רעכטס זיצט חנה און נייט אַ קלייד ביי אַ קליין לעמפּיל, לינקס אויף אַ שלאָפֿבאַנק ליעגט פּעסע — און וויעגט אַ וויינענדיג קינד).

1-טע סצענע.

פּעסע און חנה.

פּעסע.

(זינגט פֿערשלאָפֿען):

שלאָף, מיין פֿייגעלע,
מאַך-צו דאָס אייגעלע,
שלאָף, מיין טייער קינד!
דער מלאך, דער גוטער
וועט זיין דיין היטער..
שלאָף שוין, שלאָף געזונד.

(דאָס קינד האַפּט זיך אויף). וואָס איז ווייטער פֿאַר אַ קלאָג אויף דיר? וואָס האָסטו זיך צוהליפּעט?! אַ שיף איז דיר אונטערגעגאַנגען, אָדער וואָס, צו אַלדע גוטע יאָהר... האָסט געזעהן, ווי ער האָט זיך דאָס אַ ביסעל צוריסען... דו הערסט אויף צו וויינען? איך מאַך דאָ פֿון דיר באָלה אַ באַרג אַש! (זי וויעגט געשווינד און זינגט):

דער מלאך, דער גוטער
האט זיין דיין היטער...
שלאף שוין, שלאף געזונד.

חנה.

מאמע, דאס קינד איז הונגעריג, דערפאר וויינט ער.

פעסע.

נו, וואס קאן איך איהם טהון, נו? ער איז טאקי הונגעריג, ס'פערשטעהט זיך... ביי טאג האט ער א ביסעל מילך געטרונקען, און מעהר האט ער שוין אין זיין מויל נישט געהאט. אומשטיינס געזאגט, זיין הולטייסקער טאטע ימח שמו האט זיך פערהוליעט אין גאס. א גיכער סוף זאל אויף איהם קומען, טאטע זיסער!.. ווי שפעט איז?

חנה.

ס'וועט איצט זיין עלף א זייגער.

פעסע.

שוין עלף! און איהם הערט מען נישט און מען זעהט נישט.

(ס'קומט אריין דוד, א געזונדטער 20-יעהריגער יונגער מאן).

2-טע סצענע.

דיזעלבע און דוד.

דוד.

(פרעהליך) א גוטען אבענד! רבי גרשון'ס חיים איז ווייטער טרויעריג? א גוטען אבענד!

פעסע.

א גוט יאהר. איהר האט נישט געזעהן מיין אלטען?

דוד.

מיר זענען צוזאמען א גאנצען טאג געזעסען ביי דער ארביים. זיבען א זייגער איז ער אוועקגעגאנגען אינאיינעם מיט אלטען

ארבײטער, נאר מיר מיט נאך זעקס האָט מען געהײסען ארבײטען „פּײראַנט“.

פּעסע.

איהר װײסט נישט, װאוהין ער איז אַװעקגעגאַנגען פון פאבריק?

דוד.

װײס איך, אפשר האָבען איהם די חברים אװעקגעשלעפּט אין באװאַריע.

פּעסע.

(בעז) אין באװאַריע, זאָגט איהר! אַ, זאָל איהם שױן דער מלאך-המות אַמאָל פערשלעפּען, טאַטע זיסער!...

דוד.

(שלאָגט איהר איבער) ע, רבי גרשון'ס װײב, לאָזט איהם; א מאן איז אַן עבירה צו שעלטען. בענשט איהם בעסער, װעט איהם אפשר גאָט אױך בענשען, װײל דערװײל שטראָפט איהם גאָט עפּעס מאַכי אַהן רחמנות, כװײס נישט פאַרװאָס? װעניג זענען דאָ אַזעלכע, װאָס בערדיענען אױף גאָט'ס שמײך, פונדעסטװעגען איז זײ גוט, און זײ זינדיגען אַלע מאָל מעהר; און דאָ, אַזאַ ערענטליכען מענשען װי רבי גרשון, טשעפּען זיך אַלע אונגליקען. הײנט, למשל... (ער ענדיגט נישט).

פּעסע.

(ערשראָקען) װאָס איז װײטער הײנט אַװינס געשעהן? גאָט דער האַרציגער!

דוד.

עס, חלילה נישט קײן סכנת נפשות, פונדעסטװעגען...

פּעסע.

ע, זאָגט זשע שױן, װאָס איז דאָס אַװינס געשעהן...

דוד.

די מעשה איז אַזױ געװען: הײם איז געקומען און האָט געװאָלט צונעהמען אײער מאַן'ס ארבײט, האָט ער זיך, געװעהנליך, נישט געלאָזען, האָבען זײ זיך, מסתמא, גענומען רײסען מיט

דעם קעסטעל, ביז דאָס קעסטעל איז צובראָכען געוואָרען און די סחורה האָט זיך אויסגעשאָטען אויף דער ערד. דער מייסטער איז אַנגעקומען און האָט פערשריבען רבי גרשונ'ען 2 רובל שטראָף.

פעסע.

צוויי רובל שטראָף! אַזאַ איין אונגליק האָט מיך געטראָפען! צוויי רובל! אַצונד וועלען מיר דאַרפען האָטש אַ גאַנצע וואָך הונגערן!

דוד.

דאָס האָט זיך טאַקי אייער מאַן אַזוי צום האַרצען גענומען, אַז ער האָט זיך לייכט געלאָזט פערפיהרען אין באַוואַריע.

פעסע.

מיין גרשון מוז געביך דערפון גרויס קרענקונג האָבען?

דוד.

ס'פערשטעהט זיך...

חנה.

צי קאָן מען דאָס שוין נישט אָבבעטען? דער טאַטע וועט זיי געבען צו פערשטעהן, אַז ס'איז נישט זיין שולד, וועלען זיי איהם דאָס מאָל שענקען...

דוד.

וואָס זאָגט איהר, חנה... איהר ווייסט זיי נישט, איהר קענט זיי נישט? ווי שטאָל זענען זיי... דאָס איז שוין פערפאַלען!

פעסע.

פערפאַלען... (זי זיפצט שווער און פערטראַכט זיך, וויעגענדיג דאָס קינד, באַלד ווערט זי ענטשלאָפען, מורמלענדיג): וואָס פאַר אַ מענשען דאָס זענען... צוויי רובל... אוי, וואָס פאַר אַ מענשען... צוויי...

דוד.

(צו חנה'ן) חנה שלאָפט נאָך נישט?

חנה.

נאָך אַ פאָר שעה האָב איך צום ענדיגען דאָס קלייד.

דוד.

אַ, וועט איהר געווים בּיז שפּעט אין דער נאכט ארבּייטען. וואָס איז, מאָרגען וועט דאָן נישט זיין קיין צייט?

חנה.

ניין. דאָס קלייד מוז היינט געענדיגט ווערען. דוד ווייס דאָן נישט, וואָס ביי אונז טהוט זיך...

דוד.

איך ווייס, איך ווייס... אַ שרעק וואָס דערפון קאָן ווערען! אייער מאמע בּעקומט אין פאבּריק וואָס וויטער ערגערע ארבּייט, און ער ארבּייט טאַקי וואָס אַמאָל ערגער. אינגאַנצען אַ פּאַרטאַטש געוואָרען. וואָס קאָן וויטער זיין?

חנה.

גאָט וועט נישט פערלאָזען...

דוד.

געווים. אַז נישט, וואָלט גאָר שלעכט געווען...

חנה.

אפשר וועל איך מיך צו עפּעס צושלאָגען. כ׳וועל זיך צונויפקלויבּען עפּעס געלד, וועל איך קויפען אַ נעה־מאַשין און וועל בּעקומען ארבּייט גלייך פון די קונדשאַפטען, נישט פון דער שניי־דערין, וועל איך מעהר פערדינען.

דוד.

ס׳איז גרינג צו זאָגען. אייערע פערדיענסטען אינאיינעם מיט רבּי גרשונ׳ם קלעקען קוים אויף בּרויט. וואָס פערדינט דער טאַטע? אינגאַנצען פינף רובּל אַ וואָך.

חנה.

וועט ער שפּעטער אפשר מעהר פערדינען.

דוד.

עֶ, וואָס אַמאָל וועניגער פערדינט ער; וואָס אַמאָל ארבּייט ער פּאַוואָליער. וואָס אַנ׳אַנדערער מאַכט צוויי טויזענד אַ טאָג, מאַכט ער קוים צוועלף הונדערט. איך מאַך צוויי טויזענד דריי הונדערט.

חנה.

(פערוואונדערט) צוויי טויזענד דריי הונדערט!..

דוד.

יא, יא!... און אז איך וואלט זיך מעהר געאיילט, וואלט איך נאך מעהר געקאנט מאכען. אז איך וועל האבען א ווייב, וועל איך געוויס אלע ארבייטער איבעריאגען.

חנה.

(געשווינד) דוד האט דען התונה?

דוד.

ניין, ס'הייסט, געוואלט, וואלט איך יא...

חנה.

נאר וואס?

דוד.

ווייס איך... מען שדכנ'ט מיר. נעכטען האט מיך א שדכן אוועקגעפיהרט זעהן א כלה. טויזענד גילדען האט זי און א דיסטריבוציע אויף דער מארק-גאס.

חנה.

(מיט א פערהאפטען אטהעם) און איהר זענט דארט געוועזען?

דוד.

יא, אויף דער גאס בין איך געשטאנען און האב געזעהן: דער שדכן האט געוואלט, איך זאל אריינגעהן אהין אויף אנ'אויסרעד, פאפיראסען קויפען... מיט געוואלד האט ער מיך אהין געשטופט... נאר איך האב זיך איינגעשפארט, איך האב נישט געוואלט, ווייל ס'איז געוועזען מאנטאג... איך פערשטעה גאר נישט, ווי אזוי מענשען קאנען קומען צו אנ'אונבעקאנט מיידעל מיט א שדכן און זאגען איהר — נישט דיר, נישט מיר: זיי מיין ווייב; און שוין... ווי אזוי? וואס... ווען?... אז ס'וואלט צו אייך, א שטייגער, אזוי איינער געזאגט, וואס וואלט איהר דערויף געענטפערט? הא? וואס?...

חנה.

איך בין א יודישע טאכטער; איך וואלט געמוזט טהון, ווי

מיין טאטע און מאמע וואלטען געוואלט... נאר איך וואלט זיך שטארק אונגליקליך געפיהלט.

דוד.

ס'פערשטעהט זיך!... וואס דען? ווערען א כלה פאר א מענשען, וואס מען קען איהם נישט, און שוין צו איהם געהערען אינגאנצען... געהן מיט איהם אונטער דער חופה און דערנאך זיצען מיט איהם אין א בעזונדערער שטוב ביי דער גילדענע יויך און שוין הייסען: „מאן און ווייב"... דאס איז שרעקליך! (ער בעטראכט זיך, דערנאך זאגט ער ווידער געריהרט): א גוטע נאכט!

חנה.

א גוטע נאכט! (דוד געהט אוועק צו זיך אין שטוב. חנה בלייבט פערטראכט, דערנאך לעגט זי דעם קאפ אויף דעם קלייד, וואס זי נעהט, און וויינט, פון אנפאנגס שטיל, דערנאך העכער).

3-טע סצענע.

חנה און פעסע.

פעסע.

(חאפט זיך אויף פון שלאף) הא?... וואס איז דארט?... חנה, חנה!...

חנה.

(הערט אויף צו וויינען און נעהט ווייטער) וואס איז, מאמע?

פעסע.

(זיך אויפהויבענדיג) א קינד האט דא געוויינט. הייס'קע ארעה מלכה, דאכט זיך... ווייסט נישט?...

חנה.

ניין, מאמע. דאכט זיך, אז ס'האט קיינער נישט געוויינט.

פעסע.

(הארכט זיך איין צו די שלאפעדיגע קינדער) זיי זענען גע-

בּיך הונגעריג, מיינע אָרעמע וועָרם, וויינען זיי אין שלאָף. אַ גאָט'ס רחמנות אויף זיי... דו האָסט אָבּער אויך טרעהרען אין די אוי-געָן... וואָס איז, בּיזט אויך הונגעריג?

חנה.

ניין, מאַמע. מען נישט שלאָפען פערגיסען מיר זיך די אוי-גען מיט טרעהרען און זיי טהוען מיר וועה. די צווייטע נאַכט שלאָף איך שוין נישט.

פּעסע.

(שאָקעלט טרויעריג מיט'ן קאָפּ) ניין, ניין... דו האָסט גע-וויינט, חנה....

חנה.

ניין...

פּעסע.

וואָס זאָגסטו מיר, אַ מאַמע דערקענט בּאַלד... יאָ, יאָ, ניט די אויגען, נאָר דאָס האַרץ טהוט דיר געבּיך וועה, מיין קינד. אַ מאַמע דערקענט גוט... אַ בּיטער לעבּען דיינס!

חנה.

(וויינט שטיל).

פּעסע.

נו, וויין שוין נישט, חנה, וויין נישט! זינג דיר בּעסער עפּעס צו, זאָלסט נישט ענטשלאָפען וועָרען. זעה, דאָס קלייד זאָל היינט פאַרטיג ווערען. (הייסער) מיין חנה! מיין ליעב, האַרציג קינד, מיין איינציגע טרייסט... ווען נישט דו, וואָלט איך זיך האָטש דאַר-בּען טרינקען, אַזוי שלעכט איז אויף דער וועלט... (זיווישט זיך די אויגען מיט דעם פאַרטוך) דער טויט איז גלייכער עהדער אַזאַ לעבּען!...

חנה.

(הערט אַליין אויף צו וויינען און טרייסט די מוטער): וויין שוין נישט, מאַמע, גאָט וועט נישט פערלאָזען... עס וועט נאָך אַלץ גוט זיין.

פעמע.

הלואי, הלואי! ס'איז שוין גאר נישט אזוי אויסצוהאלטען!...

(זי נעהמט צום וויעגעל און וויעגט זינגענדיג: א... א... א...

שלאף, מיין פייגעלע — —

מאך=צו — — דאס איינעלע — —

זי ווערט באלד אנטשלאפען. דוד קומט אריין שטיל, פון קיינעם נישט בעמערקט).

4-טע סצענע.

ריזעלבע און דוד.

דוד.

(נישט דרייסט) חנה!...

חנה.

(דערפרייט מיט זיין צוריקקומען) וואס?

דוד.

איך האב געהערט, ווי חנה האט געוויינט, הינטער דער טהיר האב איך געהערט. חנה איז נישט בעז אויף מיר דערפאר?

חנה.

(שטיל) ניין.

דוד.

(ווי צו זיך) חנה'ן טהוט דאס הארץ וועה... איך פיהל, וואס דאס איז הארץ-וועהטאג. אין פאבריק טרעפט זיך אפט, איך צו-בלוטיג מיר די האנד, אדער איך בעקום אזוי ערגעץ א שווערען קלאפ. איינמאל האט מיר א מאשין די פוס צוקוועטשט, און איך האב אוש א פאר וואכען געהונקען, נאר דאס אלץ איז גאר נישט צו פערגלייכען צו דעם שרעקליכען וועהטאג פון הארץ... וועלכע יסורים קאנען גלייך זיין צו איהם?

חנה.

(האפט אונטער הערצליך, היים):

דוד ליידט אויך? וואס פעהלט אייך דען, וואס?... איהר פערדיענט דאך, צו עסען פעהלט אייך נישט... וואס דען?

דוד.

איך בּין דאָך אַ יתום (פויזע). מיין טאַטען געדענק איך נישט, און די מאַמע איז מיר געשטאָרבּען, אַז איך בּין קוים פיער יאָהר אַלט געוועזען. אַכט יאָהר איז מיר געוועזען, ווען מען האָט מיר שוין געהייסען אַליין אויף בּרויט פערדיענען. קיינעם האָט מיין לעבּען נישט געקימערט, מיין הארץ — נאָך ווייניגער... (זיי בּלייבּען אַ ווײלע שטיל).

הנה.

(נישט הויכט) אַז איהר ועט חתונה האָבּען, וועט...

דוד.

(שלאָגט איבּער ענערגיש) ניין! ניין! ניין!... נאָך וואָס? נאָך ווען?... חתונה האָבּען?! (מיט פערדרוס) ע, הנה, וואָס רעדט איהר?...

הנה.

איהר האָט דאָך אַליין געזאָגט, אַז מאָרגען גערדט איהר זעהן די כּלה...

דוד.

דער שדכן רעדט מיך צו, אַ מענש — זאָגט ער — דאַרף האָבּען אַן'אייגען ווינקעל, עמיצען, וואָס זאָל אַ לעפעל וואַרעמס אָבּקאָכען... דער שדכן איז אפשר גערעכט, נאָר איך קאָן נישט אַזוי. איך קאָן נישט אַזוי, הנה!...

הנה.

(הייס) דוד!... (זי וויל עפּעס זאָגען און בּלייבּט שטיל, פערשעמט).

דוד.

זאָגט זשע, הנה, איך וואָלט טאַקי גערן וויסען, וואָס איהר זאָגט דערצו. איהר זענט דאָך אַזוי קלוג!... אי האָבּ איך ליעב אַלע נעכט, נאָך דער אַרבּייט, דאָ בּיי אייך צו זיצען און שמועסען! אַ גאַנצע נאַכט וואָלט איך אַזוי געזעסען, פערטעסענדיג, אַז סיגט אַ זייגער אין דערפריה דאַרף מען אויפשטעהן אין פאַבּריק אַריין. אין גאַנ'ס וועלט וואָלט איך פערגעסען! (נאָך אַ קורצען שטיל-שווייגען) און אַז איהר דערצעהלט אייערע שענע מעשיות פון די שענע פּרינצען און די פערכּשופ'טע בּת-מלכּות, ווערט עפּעס

דעם מענשען אויפ'ן האַרץ, אַזש... אַזש!.. (ער געפינט נישט קיין וואָרט). אַי, חנה! דערנאָך קאָן מען גאָר נישט ענטשלאָפען ווערען און ס'וויל זיך גאָר נישט שלאָפען... ס'וויל זיך נישט אויפהערען טראַכטען פון דער שענער וועלט, וואָס לעבט דאָרט, ווייט פון דער פאַבריק, ווייט פון דער שטאָדט, „הינטער דעם זיעבענטען וואַלד, הינטער דעם זיעבענטען באַרג“... אַי, חנה, דערצעהלט מיר די מעשה! (ער בלייבט זיצען ענטציקט).

חנה.

(דערצעהלט): הינטער דעם זיעבענטען וואַלד, הינטער דעם זיעבענטען באַרג האָט אַ פישער געוואָהנט — אַ יונגער און אַ שענער. אין אַ וואונדער־שענע שעפערין, וואָס האָט שעפעלעך געפאַשעט און, ווי אַ שעפעלע, איז זי אָרעם געווען, — האָט זיך דער פישער פערליעבט, געליעבט האָט אויך די שעפערין; מיט אַ הייסער ליעבע האָבען זיי געליעבט ביידע...

אין די שעפערינס אויגען איז דער פישער אַ פרינץ געווען, און דער פישער האָט די שעפערין ווי אַ פרינצעסין געשעצט, נאָר ווייל ער האָט אויסער אָרעמקייט גאָר נישט פערמאָגט, האָט ער גרויס קרענקונג געהאַט, וואָס ער קאָן זיך מיט איהר נישט פערבינדען.

און אַמאָל איז דער פישער צום טייך אין אַ פריה־מאָרגען געגאַנגען, אין אַ פריה־מאָרגען — נאָך אַ נישט־געשלאָפענער נאַכט, נאָך אַ נאַכט פון זאָרגען און קלאָרען און הערצליכע טרעהרען צום גוטען גאָטעניו, וואָס זעהט אין די ליעבענדע קינדער זיין אייגענע עהרגליכקייט...

— „גיב, ליעבער גאָטעניו, היינט אַ גוטען געפאַנג! גיב, ליעבער גאָטעניו, היינט גאָלדענע פישעלעך מיט בריליאַנטענע אויגען, גינגאָלדענע שיפען און די ביינדעלעך — די ביינדעלעך זאָלען זיין חאָטש פון פערל!...“

דוד.

(מיט אָנאָפענעם מויל און בליצענדע אויגען, הערט זיך איין) אַ, אַי! פון פערל!...

חנה.

און ער האָט דאָס נעץ אין טייך געוואָרפען. נאָכדעם האָט ער זיך געלעגט אויף דער ערד, און דרייַ לאַנ־

נע שעה האט ער מיט הייסע טרעהרען דאס זאמד נאס געמאכט. ווען ער איז ווידער אויפגעשטאנען, און האט דאס שווערע נעץ קוים פון טייך ארויסגעשלעפט — איז דאס נעץ געווען פול מיט שטיינער!...

דוד.

(מיט א פערדראס) שטיינער גאר!... שטיינער!...

חנה.

— „אי, ליעבער גאטעניו, גיב האטש א צונה א גוטען געפאנג! — האט דער ארעמער פישער געבעטען אויפס־ניי — גיב ליעבער גאטעניו, היינט גאלדענע פישעלעך מיט בריליאנטענע אויגען, גינגאלדענע שיפען, און די ביינדעלעך — די ביינדעלעך זאלען זיין האטש פון פערל!..."

און ער האט דאס נעץ אין טייך דאס צווייטע מאל געווארפען, און ער האט זיך ווידער געלעגט אויף דער ערד, און דריי מאל צו דריי שעה האט ער מיט זיינע הייסע טרעהרען דאס זאמד נאס געמאכט. און ווען ער איז אויפגעשטאנען ווידער און האט דאס שווערע נעץ קוים פון טייך ארויסגעשלעפט, איז אין איהם געלעגען א קלאץ, א פערפוילטער!...

דער טייך און די פייגעל האבען שוין מנחה געדאווענט, די זון האט שוין געזעגענט די ערד — ביי דעם שלאפענדיגען טייך, ביי דעם פערוווארפענעם נעץ איז נאך אלץ דער פישער געשטאנען.

און ווען ער האט דאס נעץ צום דריטען מאל ארויסגעשלעפט, איז עס געווען ווי א שפינוועבס וואונדערבאר לייכט, נאר ביים שיין פון דער לבנה האט דער פישער דערזעהן, אז דאס נעץ איז אינגאנצען פון זילבער, און דאס נאסע גראז, וואס איז אין איהם געלעגען, איז אינגאנצען געווען גאר פון גאלד!...

דוד.

(ערפרייט) פון גאלד!...

חנה.

אויף דעם גאלדענעם גראז איז א קליין מלאך'ל געלעגען, א מלאך'ל מיט ווייסע, פערלדיגע פליגעל, און דער האט צום פישער זיך אזוי אנגערופען:

— „אויפ'ן גרונד פון דעם טייך ליעג איך שוין טויזענדער יאהר! טויזענדער יאהר, צייט די וועלט איז בעשאפען... נישט־

פֿאַר אייגענע זינד האָט מיך גאָט דאָ געוואָרפֿען, נאָר פֿאַר די זינד פֿון אָדם און חוה..."

„ניט מיך, נאָר דעם שלאַנג האָבען זיי פֿאַר זייער חטא גענומען אין דער ערשטער גן-עדן'דיגער ליעבע, און מיט'ן עסען פֿון עץ-הדעת האָבען זיי מיך בעפֿלעקט! — דערפֿאַר האָט מיך גאָט אַהער פֿערוואָרפֿען, האָטש איך בין בעשאַפֿען געוואָרען צו זיין דער מלאך פֿון דער ליעבע...

„דערפֿאַר ליעבען היינט מענשען מיט אַ ליעבע פֿון שלאַנגען! מיט אַ ליעבע, וואָס קריכט זיי, וואָס פֿערסמט זיי דאָס האַרץ און די מענשליכע געפֿיהלען. די ערשטע, די הייליגע, די געטליכע ליעבע איז דערטרונקען, פֿערוואָרפֿען, און די מענשען איז נאָר די שמוציגע תאוה געבליבען...

„מיין ליעבער פֿישער! וואַרף מיך ניט צוריק אין דעם בלאָטיגען טייך! נאָר צו דיין ליעבער שוועסטערין טראָג מיך אַהין. און איך וועל אייך דערפֿאַר מיט אַזאַ גליק בעשענקען, וואָס קיינער האָט נאָך דערפֿון ניט גענאָסען"...

— וועסט זשע מיר געבען אַ קרישטאָלענעם פּאַלאַץ פֿאַר מיין ליעבע, פֿאַר מיין טייערע שוועסטערין? — האָט דער פֿישער געפֿרעגט — וועסט מיר זילבער און גאָלד אויך געבען, איך זאָל איהר קאָנען פֿערשאַפֿען אַ גליקליך לעבען, אַ לעבען אָהן הונגער, אָהן נויט?

— „מיין ליעבע בעדאַרף ניט קיין פּאַלאַץ צו איהר גליק און זי ווייס ניט פֿון הונגער און עסען... דער הונגער און די עביגע לוסט צו זילבער און גאָלד — דאָס איז גאָט'ס שטראָף דערפֿאַר, וואָס די ערשטע מענשען האָבען די ליעבע בעפֿלעקט".

דער פֿישער האָט דעם מלאך'ס רעד שוין פֿערשטאַנען און האָט איהם גענומען אויף דער האַנד, געדריקט איהם צום האַרצען אויף עביג! אויף עביג!... און דאָס זילבערנע נעץ, און דאָס גאָלדענע גראָז האָט ער צוריק אין טייך געוואָרפֿען...

דוד.

(ענטציקט) איך האָב דיך, חנה, אַזוי ליעב, ווי יענער פֿישער!

חנה.

(צערטליך) דו! דוד?!

דוד.

יאָ, און דו? זאָג מיר, חנה, און דו?

חנה.

איך האָב דיך שוין ליעב פון לאַנג!

דוד.

און דו וועסט חתונה האָבען פאַר מיר?

חנה.

(פאַרשעמט) יאָ... אַז דער טאַטע, אַז די מאַמע וועלען בע־שטעהן.

דוד.

און דו וועסט מיך עביג ליעב האָבען?

חנה.

(מיט פלאַם) עביג!

דוד.

(שטאַרק ענטציקט) אַי, חנה, חנה! איך וועל פאַר דיר טאָג און נאַכט נישט אויפהערען צו אַרבייטען, אַז ס'זאָל נאָר דיר גאָר נישט פעהלען, אַז דו זאָלסט אַליין נישט דאַרפען אַרבייטען. און אַז איך וועל נאָר האָבען א ביסעל לעדיגע צייט צום אָפּרוהען, וועל איך זיך ביי דיר זעצען, אָט אַזוי נאָהענט... (ער זעצט זיך נעבען איהר) האַנד אין האַנד, האַרץ צו האַרץ... אַי, די נשמות אויך אינאייגעם!... און ס'וועט אונז אַזוי גוט זיין!...

חנה.

אַי, ווי גוט!..

דוד.

און אַז דער שלאָף וועט מיר צוקלעבען די אויגען, וועל איך לעגען דעם קאָפּ דאָ, אויף דיין שויס, און דו וועסט מיר ווי[illegible]ת דערצעהלען פון ווייטען באַדאַר — פון די קריסטאַלענע פּאַלאַצען — פון די שענע, גאָלדענע בלומען..., און אַזוי שוין אָהן אויפהער, עביג, עביג... גוט, חנה?

חנה.

אַי, ווי גוט

דוד

שטאַרק האָסט דו מיך ליעב, חנה?

חנה.

(מיט אַ פערהאַפטען אָטהעם) אַ שרעק ווי שטאַרק!...

דוד.

און דו וועסט מיך קיינמאָל נישט אויפהערען ליעב צו האָבען?

חנה.

קיינמאָל נישט! קיין מאָל אין מיין לעבען! קאָן מען דען אויפהערען ליעב האָבען? וואָס רעדסטו, דוד.

דוד.

מיין גאָלדענע חנה! (ער קושט איהר די הענד, זי וועהרט איהם נישט. מען הערט אָנקומען גרשון'ן מיט אַ שפּרייליך געזאַנג. שלאָגען זיי איבער פערשעמט... זי הויפט זיך צוריק צו דער אַר-בייט און ער געהט ענטקעגען גרשון'ן).

(קומט אַריין, בעמערקט קיינעם נישט, טהוט אויס די קאַ-פּאָטע און וואַרפט זי אין אַ ווינקעל, דערנאָך — דאָס וועסטעל און בלייבט אין אַ בלויער אַרבייט-בלוזע. דערביי הערט ער נישט אויף צו זינגען).

5-טע סצענע.

דיועלבע און גרשון.

גרשון.

אֵלֶה תּולדות נֹחַ —
פון בראַנפען געהמט מען כֹּחַ.
בראַנפען איז דער עיקר,
ווייל פון בראַנפען ווערט מען שכּור...

דוד.

(געהט צו נישט דרייסט) ר' גרשון!

גרשון.

(פערשעמט. סטאַרעט זיך נישט געבען צו דערקענען, אַז ער איז אַ ביסעל שכּור) אַ, דוד! דו שלאָפסט נאָך נישט? שוין האַלבע נאַכט, דער פייפער פון פאַבריק וועט שוין באַלד וועקען צו דער אַרבייט...

דוד.

איך וויל אייך עפּעס זאָגען, ר' גרשון.

גרשון.

מאָרגען, מאָרגען ביי דער אַרבייט זיצען מיר דאָך אינאיינעם, וועסט גענוג צייט האָבען.

חנה.

(ציהט דודין ביים אַרבעל) לאָז אָב אַצינד — מאָרגען, דוד, מאָרגען...

דוד.

פאַרוואָס דען מאָרגען? בעסער באַלד... באַלד... אין פאַבריק שטערט דאָס גערויש פון די מאַשינען, און דאָס, וואָס איך וויל אייך זאָגען, איז גאָר נישט קיין קלייניגקייט!...

גרשון.

(פערוואונדערט) אַהאַ, וואָס איז דאָס אַזוינס?

דוד.

(שטאַמעלט ערשראָקען) איך... ר' גרשון... איהר קענט מיך, דאַכט זיך, גוט... אַלע מאָל... האָטש.. פונדעסטוועגען.. דאַכט זיך.. דאָ... דאַכט זיך...

גרשון.

(צולאַכט זיך) וואָס איז דיר, דוד? ס'האָט דיר ווער די צונג אָפּגעשניטען, אָדער ביזט חלילה משוגע געוואָרען?.... וואָס רעדסטו עפּעס, וואָס?

דוד.

(וואָגט אַליין מיט איין אָטהעם) הערט, ר' גרשון! איך האָב אייער חנה'ן שטאַרק ליעב! זייט נישט בעז אויף מיר, איך בין נישט שולדיג. איהר ווייסט, איך בין אַן אָרענטליכער יונג. אייער טאָכטער וועל איך אַוודאי שעצען און ליעב האָבען זעהר! זעהר!...

גרשון.

(סטאַרעט זיך צו פערשטעהן) דו... ה... האָסט ליעב מיין חנה, יאָ?... (ער רייבט דאָס שטערען) האָסט זי ליעב? און זי? (צו חנה'ן) און דו, חנה?

חנה.

(בייגט אוועק דעם קאפ) איך ... פ; ...

דוד.

(ענטפערט פאר איהר) זי אויך! יא, יא... נאר זי שעמט זיך...

גרשון.

אוי? ט, איז דאך גאר גוט... וואס ווילסטו דען נאך?...

דוד.

בעשטעהט איהר, ר' גרשון?

גרשון.

א ודאי! מאהוואס דען נישט... (דוד צוקושט זיך מיט אידם). ט, גאנץ גוט. די מאמע וויים שוין דערפון, חנה?

חנה.

ניין.

גרשון.

זי וויים נישט! א, וועט זי זיך דאס א ביסעל דערפרעהען. (שרייט) פעסע! פעסע! הער, פעסע!

פעסע.

(הויבט זיך אויף) מערשטומט זאלסטו מיר ווערען! הולטיי איינער! ביזט שוין געקומען? אלע בעזע הלומות, וואס ס'האט זיך מיר געחלומט די נאכט און יענע נאכט, זאלען מיר אויסגעהן צו דיין קאפ, צו דיין הענד און מיט און צו דיין לייב און לעבען! האסט געזעהן, ווי ער האט זיך דאס א ביסעל צושריען, דער פיינ׳ניצע איינער! אין ווייב און קינדער האט ער אינגאנצען מערגעסען, זאלען זיי פון הונגער אויסגעהן, אבי ער זיצט זיך דארט מיט זיינע קאמראדען, וואס מערשלעפען איהם, שווארץ יאהר וויים וואוהין... א, זאל מען מיך שוין אמאל מיט דיר אינאיינעם בעגראבען, מאמע זיסער! ס'זאל שוין אמאל זיין א סוף פון מיין שווארץ מזל ביי אזא פיאניצע... (זי וויינט).

גרשון.

א פיאניצע, זאגסטו, פעסע? ניין, ס'איז א ליגען. א יוד — זאג איך דיר — איז נישט קיין שכור... אמת, שולדיג זענען די חברים, וואס ארבייטען מיט מיר, שולדיג איז זיינוויל, טרייסטען האט ער

מיך געוואָלט, איך זאָל זיך נישט צום האַרצען נעהמען די צוויי רובּל שטראָף, וואָס דער מייסטער האָט מיר פאַרשריבּען, האָט ער געהייסען געבּען בּראַנפען. דערנאָך האָט געטרייסט היים — און האָט געשטעלט בּיער, נח — וויטער בּיער, משה — בּראַנפען... מעהר נאָר נישט... אַ יודישער קאָפּ קאָן אָבּער אַזוי פיעל נישט פערטראָגען, האָט ער בּגיימען, מיין יודישער קאָפּ, און האָט זיך אָנגעהויבּען צו דרעהען, ווי שמחת תורה מיט די הקפות, להבדיל... (ער זינגט):

„עוזר דלים הושיעה נא!...

פעסע.

שווייג שוין שטיל! דו וועקסט מיר אויף די קינדער!

גרשון.

(נאָך דעם'ער) נישט קשה, פעסע! אַ'איידעם וועלען מיר דערפאַר האָבּען זעהר אַ ניכטערען; קיין בּיער און קיין בּראַנפען נעהמט אונזער דוד נישט אין מויל...

פעסע.

(וואַרפט ענערגיש דאָס ווינעל, נישט קוקענדיג אויף איהם) וואָס רעדסטו, שכּור? פערמאַך שוין דאָס מויל! דוד וועט אין זיין חוה דערהערען, וועט זיין אַ חרפּה און אַ בּושה...

גרשון.

שכּור בּיזט דו, פעסע?... זעהסט נישט, אַז ער זיצט דאָ?... מיט זיין כּלה זיצט ער דאָך, מיט אונזער חנה!...

פעסע.

גרשון! געוואַלד, גרשון!...

גרשון.

(שטעפּט ווידער, ער זאָל צוגעהן צו פעסע'ן) נו, זאָג איהר דאָס, וואָס דו האָסט מיר געזאָגט. (ער שפּעט איהם נאָך): אַלע מאָל.. האָטש.. פון קינדווייז.. דאָ.. האָבּט זיך... דערנאָך — דערלאַנג מיט אַמאָל אַלין אַ שיט אַרויס! און אַ סוף... שעם זיך נישט, זי איז דאָך דיין מחותנת'שע. זאָג, אַז דו האָסט חנה'ן ליעב ווי דאָס לעבּען... זעהסט, ווי ער קאָן דאָ קיין צוויי נישט צעהלען... דערפאַר אין פאַבּריק וועסטו נישט געפינען דעם צווייטען בּחור צו איהם...

פעסע.

(צו דוד'ן) הוד! דאָס איז אַלץ אַנאֱמת?

דוד.

אֱמת, ר' גרשון'ס ווײַב!... איך האָב אײַער חנה'ן ליעב, אײַער מאַן איז נישט דערווידער, און איהר וועט אונז אַ ודאי אויך נישט שטערען?...

גרשון.

וואָס פאַר אַ נאַרישקייט דו רעדסט! פאַרוואָס זאָל זי שטע־רען?... הע, הע!... (ער לאַכט גוטמוטיג, אַרויסשלעפענדיג פון דער קעשענע אַ פּיערטעל בראָיט, וועלכעס ער לעגט אַוועק אויפ'ן טיש. חנה שפּרינגט אויס אויף דעם עק טיש אַ האַנדטוך, דערלאַנגט זאַלץ, מעסער, גאָפּעל, און הערינג אויף אַ טעלער. ער וואַשט זיך צו'ם ברויט און נעהמט עסען, שטיפענדיג דערבײַ מיט דער פערשעמטער חנה... און דער צײַט רעדט פעסע מיט דוד'ן).

פעסע.

ניין, נישט דאָס... חלילה... נאָר איך מיין... (פאַרזיכטיג) דו ווילסט מיט איהר חתונה האָבען? הא?...

דוד.

האָטש באַלד נאָך שבת, ר' גרשון'ס ווײַב!...

פעסע.

(דערלאַנגט אַוש פון פרייד אַ פּאַטש מיט די הענד) גאָט מײַן איינציגער! חנה'לע! חנה'שי! (זי נעהמט זי קושען מיט פריידע־טרעהרען) נו, זאָל זשע אײַך זײַן מיט מזל! איהר זענט בײדע גאָר וואוילע קינדער, נישטאָ קיין סך אַזעלכע... (פּלוצלונג ווערט זי אומעטיג) דו ווייסט אָבער, דוד, אַז חנה האָט נישט קיין נדן? קיין אויסשטאַטונג אפילו. האָטש עפּעס וועט זיך מיט גאָט'ס הילף געפינען... מילא, סוועט דאָך מוזען זײַן... נאָר נאָר קנאַפּ...

דוד.

דאָס אַרט מיך נישט. איך דאַרף חלילה נישט אײַער נדן, אַבי געזונד און כח צו דער אַרבײַט, וועלען מיר נאָך מיט גאָט'ס הילף אײַך אַמאָל קאָנען מיט עפּעס אויסהעלפען. אַכט רובל אַ וואָך פערדיען איך! אַכט רובל! און אַז גאָט גיט — פערדיען איך נאָך מעהר...

גרשון.

יאָ, יאָ! אַכט הונדערט! אַ גאָלדענער אַרבייטער איז ער!... די אַרבייט פּליהט ביי איהם פראָסט פון די הענד!...

פּעסע.

(מיט נחת) אַ גאָלדען האַרץ האָט ער... נו, געלויבט איז גאָט, וואָס ער פערלאָזט אונז האָטש נישט... דאָס האָט זיך מיין מאַמע אין קבר געמיהט פאַר מיר... גאָט זאָל אייך געבען מזל מיט געזונד און ברכה... (דאָס האַרץ איז איהר איבערגעפילט) קינדערלעך! אַי, קינדערלעך!... (זי ווישט אַ טרעהר) שבת אי"ה וועלען מיר שרייבען תנאים מיט מזל, און נאָך יום-טוב, אַז גאָט וועט שענקען דאָס לעבען, וועלען מיר מאַכען אַ חתונה!

גרשון.

(שרייט אויס) נאָך יום-טוב! יאָ! באַלד נאָך יום-טוב אין אַ גוט'ר'ינער שעה!

פּעסע.

נו, און געזונד, קינדער, געהט שוין שלאָפען, איהר זאָלט קאָנען פריה אויפשטעהן צו דער אַרבייט...

דוד.

לאָזט מיך, איך בעט אייך, נאָך אַ ביסעל מיט חנה'ן זיצען, איך וועל סיי ווי סיי די היינטיגע נאַכט נישט קאָנען איינשלאָפען.

גרשון.

(צו פּעסע'ן) לאָז איהם, פּעסע, לאָז איהם... שלאָפען וועט ער שוין היינט סיי ווי נישט!... הע, הע, הע!...

פּעסע.

אדרבה, אַז דו ווילסט, זיץ זיך מיט איהר ווי לאַנג דיין האַרץ גלוסט... שמועסט זיך אויס. איהר זענט דאָך שוין אַזוינס חתן-כלה... אַ גוטע נאַכט, קינדער!

דוד.

אַ גוטע נאַכט.

פּעסע.

(מיט אַ שמייכלדיגען פּאַרוואורף) חנה'לע, דו ווילסט גאָר נישט זאָגען דער מאַמען אַ גוטע נאַכט?

חנה.

(צוקושט זיך מיט דער מוטער) א גוטע נאכט, מאמע.

פעסע.

(דראָהעט איהר מיטן פינגער) ע, דיר האָט זיך שוין אינ־גאנצען דאָס קעפעל פערדרעהט... הע, הע! איך קען זיך אויף דעם... נישט קשה... איך געדענק דאָס גוט... (זי געהט צו איהר בעט און זעצט זיך צוזעק פערטראַכט. די מיט חנה'ן פערטיעפען זיך אין א שמועס).

גרשון.

(קומט צו פעסע'ן ווי א פערחלומטער און זעצט זיך אוועק נעבען איהר) דו געדענקסט דאָס אויך, פעסע?... מיר שטעלט זיך דאָס אַלץ פאַר די אויגען, גלייך ווי ס'וואָלט ערשט געווען...

פעסע.

(פערטראַכט) א יאָהר נײַנצעהן וועט שוין זײַן. הא?...

גרשון.

(פערריכט) צוואנציג ווערט חנוכה.

פעסע.

געדענקסט, וואָס פאַר א קנאַקעדיגער פראָסט ס'איז דעמאָלט געווען?...

גרשון.

האָסט נעבעך געפראָרען אין דער פײַכטער קעלער־שטוב אינ־איינעם מיט דײַן אַלטען טאַטען... דײַנע פערפראָרענע פינגער האָ־בען נישט געוואָלט די נאָדעל האַלטען. געדענקסט, ווי איך האָב דיר געוואַרעמט די פינגער אין מײַנע הענד?... (ער נעהמט איהרע הענד און וואַרעמט זיי).

פעסע.

(זיפצט אָב שווער) איך געדענק!...

גרשון.

געדענקסט, ווי איך האָב דײַנע הענדלעך געריבען אין מײַנע גרויסע אויסגעאַרבײַטע הענד, אַז די ביינדלעך האָבען אזש גע־קנאַקט?...

פעסע.

(ווי פון שלאָף) איך געדענק!

גרשון.

און אז דאָס האָט נישט געהאָלפען, האָב איך מיט דער פאָרע פון מויל דיינע פינגער געוואָרעמט, אָט אַזוי (ער נעהמט איהרע הענד צום מויל), דערנאָך האָב איך די הענד געקישט, דערנאָך דאָס פנים, דערנאָך די אויגען... געדענקסט?... געדענקסט?!...

פעסע.

(ווי אויבען) איך געדענק... איך געדענק...

דוד.

(האָט זיך דערווייל אויפגעוועקט נעבען חנה'ן און דערציהלט איהר עפּעס שטיל. זי האָט אַראָבגעלאָזען די אויגען צו דער אַר־בייט, נאָר ציטערנדיג וואַרפט זי אויף איהם אַ וואַרעמען בליק. באַלד נעהמט זי איינפעדעמען אַ נאָדעל, די הענד ציטערן איהר אָבער אַזוי, אַז זי איז דאָס נישט אימשטאַנד צו טהון... נעהמט ער איהרע הענד און וואַרעמט זיי אין זיינע. דערנאָך קושט ער די הענד, זי לאָזט נישט... די נאָדעל פאַלט איהר אַרויס פון האַנד, ער געפינט זי און פעדעמט איין. חנה נעהמט ווייטער נעהען... די אַלטע, פערנומען מיט זייער שמועס, בעמערקען דאָס אַלץ נישט).

גרשון.

אין אַ וואָך אַרום זענען מיר שוין חתן־כלה געווען... אין פיער חדשים אַרום האָבען מיר שוין געהייראַטה מאַן און ווייב... דיין טאַטע איז פון אָנפאַנג געווען ביי אונז... מיינע פערדיענסטען, אינאיינעם מיט דעם, וואָס דו האָסט פערדיענט, זענען אויף אַלעם גענוג געווען... און מיר זענען געווען אַ לאַנגע צייט גאָר איינגאַנצען גליקליך! ווי לאַנג, פעסע'לע?...

פעסע.

אַ גאַנץ יאָהר... אַז כ'האָב נאָר דאָס ערשטע קינד געהאַט, איז אונז באַלד שלעכט געוואָרען. איך האָב נישט געקאָנט פער־דיענען, און די הוצאות זענען גרעסער געוואָרען, דערנאָך בין איך קראַנק געוואָרען, געדענקסט?...

גרשון.

(טרויעריג) אוי, געדענק איך! מען האָט שוין דעמאָלט גאָר נישט געמיינט, אַז דו זאָלסט נאָך לעבען... דיין קרענק האָט אַלץ

פֿערצעהרט... אַ קישען אונטער דעם קאָפּ האָבען מיר דערנאָך נישט געהאַט... דערנאָך איז באַלד געבוירען געוואָרען נאָך אַ קינד, און אויך אינאיינעם — גרעסערע אָרעמקייט... און אַ יאָהר אַרום דאָס דריטע קינד — דאַכט זיך, טאַקי חנה? האַ?

פּעסע

יאָ.

גרשון.

דערנאָך שוין אַזוי כסדר: יעדעס יאָהר — אַ קינד און אָרעמקייט, אָרעמקייט און אַ קינד... אָך! אָך!..

פּעסע.

דערנאָך איז דער טאַטע געשטאָרבען, קיין נחת האָט ער נישט דערלעבט, און שפּיטאָל איז ער געשטאָרבען...

גרשון.

(ווי צו זיך) אַצונד וועלען זיי דאָס אייגענע ליעד זינגען...

פּעסע.

(דערשראָקען) וועך?!

גרשון.

(ווייזט אויף חנה'ן מיט הוד'ן) זיי, אונזערע קינדער!..

פּעסע.

(שטאַמעלט כמעט מיט טרעהרען) גרשון! וואָס זאָגסטו?! (זי קוקט אַ ווײַלע אויף איהם, אַ ווײַלע אויף די קינדער, דערשראָקען, פֿערצווייפֿעלט... דערנאָך וויל זי זיך טרייסטען): פֿינדעסטוועגען עהדער זיי וועלען דערפֿיהלען, וואָס דאָס איז נֿרעמקייט און נויט, וועלען זיי דאָך פֿריהער געניסען דאָס אמתע גליק, דאָס זיסע לעבען, אַזוי ווי מיר... געדענקסט?

גרשון!

יאָ, יאָ! — איין יאָהר!...

פּעסע.

(זיפֿצט) איין יאָהר!... (דאָס קינד האָט זיך אין וויעגעל צעוויינט).

חנה.

(נעמט און דערצעהלט דערביי הוד'ן, וועלכער קוקט אויף איהם

מיט פלאַמענדע אויגען פון ליעבע): הינטער דעם זיעבענטען וואַלד, הינטער דעם זיעבענטען באַרג, אין אַ שטיינערנער העל, אין אַ גלעזערנעם קאַסטען איז געלעגען אַ פּרינצעסין אין אַ פערכישופ׳טען שלאָף...

פּעסע.

(ווײנט אין דער זעלבער צײַט דאָס קינד און זינגט טרויעריג):

שלאָף, מײַן פײגעלע,
מאַך-צו דאָס אייגעלע,
שלאָף, מײַן טייער קינד!...

. . . .

דער מלאך, דער גוטער,
וועט זײַן דײַן היטער...
שלאָף שוין, שלאָף געזונד!...

. . . .

(זעהר פּאַוואָליע):

דער מלאך, דער גוטער,
וועט זײַן דײַן היטער...
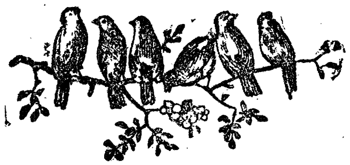
(פאָרהאַנג פאַלט לאַנגזאַם).